

Thread Interreg NPA- kehittämishankkeeseen osallistuminen

Teknlk 17.01.2024 § 4
19/00.04.02/2024

Valmistelija

Kierrätysvastaava/työvalmentaja Mirva Lindström, p. 040 6785 546

Poistotekstiilin keräys on jätelainmukaista toimintaa, joka on kuntien vastuulla vuoden 2023 alusta alkaen. Lapecon ja Kittilän kunnan kierrätyskeskuksen välinen poistotekstiilin keräyksen yhteistyö alkoi tammikuussa 2023. Kierrätyskeskuksessa aloitettiin tuolloin poistotekstiilin keräys- ja lajittelutoiminta pienimuotoisesti.

Vuonna 2023 kerättävän poistotekstiilin osuus oli koko kuntayhtymän alueella 1.8.2023 noin 5 000 kiloa. Kittilän kierrätyskeskuksessa kerättiin 2000 kg poistotekstiiliä. Tekstiilit kuljetettiin Oulun poistotekstiilin lajittelukeskukseen.

Kiertokaari Oy:n tilaston mukaan esilajittelemattomasta n.3000 kilosta kuitukeräykseen kelpasi vain 28%. Loppu 72% oli joko täysin polttokelpoista jätettä (42%) ja myyntikelpoista tavaraa oli 30% Kierrätyskeskuksessa tehdyn esilajitellun vuoksi kuitukeräykseen päätyi jopa 65% (35% vaatteesta oli kuitukeräykseen liian hyväkuntoista, siis myyntikuntoista vaatetta)

Vuoden 2023 poistotekstiilin keräyksen aikana ilmenneitä ongelmia ovat:

1. Tehoton lajittelu ja logistiikka. Pitkät välimatkat ja puolityhjäät keräysastiat.
2. Kuntouttavan työtoiminnan rajapintayhteistyö. Yhteistyön tekeminen kunnan ja Laphan välillä haastavaa puuttuvan yhteistyösopimuksen vuoksi. Kuntouttavan työtoiminnan työkykyä ylläpitäviä työtehtäviä voisi järjestää kierrätyskeskuksessa.
3. Tehoton kierrätys ja jatkojalostus Suomessa. Vaatejätettä toimitetaan Lapista ainoastaan Paimion jalostuslaitokseen.
4. Yhteistyöverkoston puuttuminen pohjoisten toimijoiden välillä. Samojen haasteiden edessä ollaan myös Norjan ja Ruotsin Lapissa
5. Tunturi-Lapista puuttuu kokonaan poistotekstiilin esilajittelu.
 - Lajittelun ansiosta säästäisimme kuljetuskustannuksissa jopa 70%
 - Kittilän kierrätyskeskuksessa valmiudet poistotekstiilin lajitteluun tiloja muokkaamalla

THREAD- arktisten alueiden tekstiilijätteen kierrätyksen kehittämishanke

Interreg Npa-hanke arktisten alueiden jätehuollon kehittämiseksi
3-vuotinen hanke, 1,5 milj€ budjetilla

Aloitussajankohta syksy/2024

Osallistujamaina

Pohjois-Suomi (Kamk, Kiertokaari Oy, Kittilän kierrätyskeskus)

Pohjois-Ruotsi (Lumiere, Ruotsin tekstiilintutkimuslaitos)

Pohjois-Norja (Remix oy)
Irlanti (Forge design Factory)
Islanti (Icelandic textile center)

Thread 1 hankkeessa on 3 työpakettia:

1. Tekstiilijätteen keräyksen ja lajittelun kehittäminen
 - logistiikan kehittäminen
 - jätteenkäsittelylaitosten toiminnan kehittäminen ja kansainvälinen yhteistyö
 - poistotekstiilin lajittelun kehittäminen
 - älyteknologian testaaminen keräysastioissa arktisissa olosuhteissa
2. Tekstiilijätteen uusiokäyttö
 - paikallisten materiaalien uusiokäyttö
 - käsityöläisverkoston luominen paikallisesti
 - materiaalien luonnonmukaiset käsittelymenetelmät (kasviväriä)
 - tuotesuunnittelu-projekti (käsityöläiset suunnittelevat uusiotuotteita osuuskuntatyypisesti)
 - villan uusiokäyttö Islannissa
 - Second hand -kulttuurin kehittäminen
3. Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen kierrätyksen työtehtävissä
 - kuntouttava käsityö
 - kuntouttavaa työtoimintaa kierrätyskeskuksissa (matalankynnyksen työtehtävät)
 - Kittilän kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen kierrätyksen työtehtävissä
 - Lapin hyvinvointialueen ja kuntien välinen rajapintayhteistyön kehittäminen
 - Irlannissa nuorten kuntouttaminen
 - Ruotsissa otetaan tämä malli käyttöön
 - Remix Norjassa / Kiertokaari Oy Oulussa toimivat esimerkkirytyksinä (heillä on toimiva malli olemassa).

THREAD-kehittämishankkeeseen osallistumalla Kittilän kierrätyskeskus kehittää kunnassa tapahtuvaa jätteidenkäsittelyä kohti jätelain mukaisia vaatimuksia ja pyrkii vastaamaan kunnan ilmastosuunnitelman vaatimuksiin. Kuljetuskuluja järjeistämällä säästöjä tulisi 70% nykyisistä kustannuksista. Nykyisellään keräysastioihin tuotavasta materiaalista 65-75% on kierrätykseen kelpaamatonta jätettä. Kehittämishankkeen avulla tuon tekstiilijätteen hyödyntämiseen etsitään ratkaisuja laajan kansainvälisen yhteistyöverkoston avulla. Kittilä voisi hankkeen avulla toimia esimerkikuntana Lapin alueella sekä pohjoismaisessa yhteistyössä. Kittilä toimisi solmukohtana Tunturi-Lapin tekstiilinkierrätyksessä.

Hankerahoituksen avulla voisimme rakentaa lajittelupisteen pölynpoistoiheen ja parantaa kokonaisvaltaisesti kierrätyskeskuksen työoloja ja kiinnittää laajemmin huomiota työturvallisuuteen. Hankeavustukseen on laskettu palkkamenoja yhdelle kokoaikaiselle lajittelupistettä kehittäväälle työntekijälle ja 50% projektipäällikölle.

Toimenpiteet Kierrätyskeskuksen kehittämiseksi

- Lapecon kanssa laaditun alustavan suunnitelman mukaan Kittilän kierrätyskeskus voisi hoitaa esilajittelun täällä paikallisesti koko kuntayhtymän osalta (Esimerkkikuntana Kajaanin Entrinki ja Ekokymppin yhteistyö)
- Järkevöitämme kuljetuskustannuksia ja teemme tekstiilille esilajittelun kierrätyskeskuksessa – säästöt kuljetuskustannuksissa
- Osallistuminen Interreg NPA Thread-hankkeeseen, jolloin lajittelutoimintaa saataisi rahoitettua hankeavustuksella

Kunnan vastuulla:

- Kittilän kunnan omavastuuosuus on noin 10% haetusta hankeavustuksesta eli noin 8.200 €. Talousarviossa on varattuna määrärahaa hankkeen omavastuuosuuteen
- Kunnan tilojen käyttäminen tekstiilien lajittelussa
- Laphan ja kunnan välisen sopimuksen tekeminen
- Yhteistyösopimus poistotekstiilin kierrättämisestä Kittilän kunnan ja Lapecon välillä

Esittelijä

Tekninen johtaja Jänkälä Roni

Päätösehdotus

Lautakunta päättää lähteä mukaan Thread Interreg NPA - kehittämishankkeeseen edellä kerrotun perusteella.

Päätös

Tekninen johtaja muutti esitystään seuraavaksi:
Lautakunta päättää lähteä mukaan kolmevuotiseen (3 v) Thread Interreg NPA – kehittämishankkeeseen edellä kerrotun perusteella.
Kunnan vuosittainen omavastuuosuus on n. 10% eli n. 8200 e.

Teknisen johtajan muutettu esitys hyväksyttiin.

Asiantuntijana työpajavalmentaja Mirva Lindström tämän asian esittelyn aikana klo 13:26 - 13:47.